

بازخوانی روز قدس در مکتب امام (ره)

آرمان فلسطین و رهایی قدس شریف از روزهای اولیه آغاز نهضت اسلامی، جزء مؤلفه‌های مهم انقلاب اسلامی به شمار می‌رفته است.

آرمان فلسطین و رهایی قدس شریف از روزهای اولیه آغاز نهضت اسلامی، جزء مؤلفه‌های مهم انقلاب اسلامی به شمار می‌رفته است. به گونه‌ای که امام راحل(ره) از آغازین روزهای حرکت الهی خویش مسئله خطر رژیم صهیونیستی را گوشزد نمود. پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز از اولین اقدامات انجام‌گرفته توسط انقلابیون، تعطیلی نمایندگی رژیم اشغالگر قدس و تحویل آن به نمایندگان ملت فلسطین بود.

یکی دیگر از اقدامات راهبردی امام خمینی(ره) در آن مقطع تعیین جمعه‌ای(ره) آخر ماه مبارک رمضان به عنوان روز جهانی قدس بود. در این نوشتار کوشیده خواهد شد تا ابعاد گوناگون این روز مهم و اثرگذار در اندیشه و مکتب امام راحل عظیم‌الشأن بررسی گردد.

روز قدس، روز انجام‌وظیفه همه مسلمین

در اندیشه‌ی امام(ره) روز قدس، روزی است که همه مسلمین در بزرگداشت آن وظیفه‌دارند و این انجام‌وظیفه مؤثر نیز هست. «مسلمانان روز قدس را بزرگ بشمارند و در همه ممالک اسلامی در روز قدس در روز جمعه آخر ماه مبارک رمضان تظاهر کنند، مجالس داشته باشند، محافل داشته باشند، مسجد داشته باشند، در مساجد فریاد بزنند، وقتی یک میلیارد جمعیت فریاد کرد، اسرائیل نمی‌تواند، از همان فریادش می‌ترسد. اگر همه مسلمینی که در دنیا هستند الآن هستند که قریب یک میلیارد هستند، اگر در روز قدس همه بیرون بیایند از خانه، فریاد بکنند مرگ بر امریکا و مرگ بر اسرائیل و مرگ بر شوروی، همین قول مرگ بر شوروی، برای آن‌ها مرگ می‌آورد.» [1] از این رو می‌توان تأکید نمود در منظومه گفتمانی امام خمینی (ره)، روز قدس، تنها روزی نمادین نیست بلکه در صورتی‌که مسلمین در آن به وظیفه‌ی خود عمل کنند، امید می‌رود تا برکات آن یعنی نابودی غده‌ی سرطانی صهیونیسم و رهایی قدس شریف نیز محقق گردد.

«تکلیف ملت‌ها در آستانه روز قدس و آستانه سالروز شهادت بزرگ انسان تاریخ بشریت آن است که در اجتماعات و راهپیمایی‌های خود از دولت‌های خود به‌طور جدی بخواهند که با قدرت نظامی و سلاح نفت در مقابل امریکا و اسرائیل به مقابله برخیزند و اگر گوش نکردند و اسرائیل جنایتکار را که تمام منطقه حتی حرمین شریفین را تهدید می‌کند و هم‌اکنون عمق خواسته‌های او واضح شده است را تأیید کردند با فشار و اعتصابات و تهدید، آنان را مجبور به عمل کنند؛ در حالی‌که اسلام و اماکن مقدسه آن مورد تهدید به تجاوز قرار گرفته، هیچ فرد مسلمانی نمی‌تواند در مقابل آن بی‌تفاوت باشد و آنچه در این موقع که اسرائیل تجاوز گسترده به بلاد مسلمین نموده و مسلمانان بی‌گناه و بی‌پناه را به خاک و خون کشیده است دولت‌های منطقه انجام می‌دهند جز یک کلام بی‌محتوا و سازشکارانه نیست.» [2]

با نگاهی به پیام‌ها و بیانات امام راحل(ره) می‌توان فهمید که آن عزیز سفرکرده در منظومه فکری خویش چه جایگاه و نقشی برای این روز تأثیرگذار ترسیم نموده است:

الف) روز تعیین سرنوشت ملت فلسطین

امام خمینی (ره) در تاریخ 58/5/16 که مصادف با ایام مبارک ماه رمضان گشته بود، در پیامی تاریخی آخرین جمعه‌ی ماه مبارک رمضان را به عنوان روز جهانی قدس معرفی کرده و فرمودند: «سالان دراز، خطر اسرائیل غاصب را گوشزد مسلمین نمودم که اکنون این روزها به حملات وحشیانه خود به برادران و خواهران فلسطینی شدت بخشیده است و به‌ویژه در جنوب لبنان به قصد نابودی مبارزان فلسطینی پیاپی خانه و کاشانه ایشان را بمباران می‌کند. من از عموم مسلمانان جهان و دولت‌های اسلامی می‌خواهم که برای کوتاه کردن دست این غاصب و پشتیبانان آن به هم بپیوندند و جمیع مسلمانان جهان را دعوت می‌کنم آخرین جمعه ماه مبارک رمضان را که از ایام قدر است و می‌تواند تعیین‌کننده

سرنوشت مردم فلسطین نیز باشد به ZWNJ& عنوان روز قدس انتخاب و طی مراسمی همبستگی بین ZWNJ&المللی مسلمانان را در حمایت از حقوق قانونی مردم مسلمان اعلام نمایند. از خداوند متعال پیروزی مسلمانان را بر اهل کفر خواستارم. [3»]

تأکید امام در این پیام، بر ارتباط این روز با تعیین سرنوشت ملت فلسطین حائز نکات عمیقی است. در اندیشه امام(ره) رهایی قدس شریف و حل مسئله فلسطین در گروی همراهی و وظیفه ZWNJ&شناسی همه ZWNJ&ی مسلمین است. این همراهی و هم ZWNJ&افزایی در یک روز و درست زمانی که گرایش ZWNJ&های دینی و اعتقادی مسلمین به اوج خود می ZWNJ&رسد اتفاق می ZWNJ&افتد. از این منظر می ZWNJ&توان گفت در اندیشه امام(ره) حل این مسئله نیازمند مشارکت و تشریک ZWNJ&مساعی همه ZWNJ&ی مسلمین است.

ب) بیداری مسلمین و زمینه ZWNJ&سازی رهایی قدس شریف

در نگاه امام روز قدس روزی است که مسلمین از خواب غفلتی که استعمار و استکبار برای آنان رقم ZWNJ&زده است بیدار شده و زمینه ZWNJ&سازی برای رهایی قدس شریف اتفاق می ZWNJ&افتد. در نگاه امام (ره) این روز تنها یک روز نمادین نیست و شعارهای آن نیز جنبه تشریفاتی ندارد، بلکه در صورت وحدت همه مسلمین برکات آن مشاهده خواهد شد: «اگر در روز قدس تمام ملت ZWNJ&ها قیام می ZWNJ&کردند و فریاد می ZWNJ&زدند، نمی ZWNJ&توانست آن حکومت احمق جلوی فریادشان را بگیرد، یک جمعیت کمی قیام می ZWNJ&کنند. اگر در روز قدس تمام کشورهای اسلامی، ملت ZWNJ&ها همه برخیزند و فریاد بزنند، نه برای قدس تنها، برای همه ممالک اسلامی، پیروز خواهند شد... مسلمین باید فریاد بزنند، گمان نکنند که فریاد و شعار فایده ندارند، نخیر شعار فایده دارد اما اگر همه فریاد بزنند. [4»]

در مکتب امام رهایی قدس از مسیر بیداری مسلمین و سلاح متکی به ایمان عبور می ZWNJ&کند و این درست در مقابل نگاه سازشکارانه ZWNJ&ای است که مع ZWNJ&الأسف هنوز در برخی سران مرتجع عرب به چشم می ZWNJ&خورد. روز قدس روزی است که به مسلمانان و مستضعفان آزاده ZWNJ&ی جهان راه واقعی رهایی قدس را یادآوری می ZWNJ&کند: «هان، ای مسلمانان جهان و مستضعفان گیتی بپا خیزید و مقدرات خود را به دست ZWNJ&گیرید. تا کی نشسته ZWNJ&اید که مقدرات شما را واشنگتن یا مسکو تعیین کنند؟ تا کی باید قدس شما در زیر چکمه تفاله ZWNJ&های امریکا، اسرائیل غاصب پایکوب شود؟ تا کی سرزمین قدس، فلسطین، لبنان و مسلمانان مظلوم آن دیار در زیر سلطه جنایتکاران به سر برند و شما تماشاچی باشید و بعضی حکام خائن شما آتش بیار آنان باشند؟ تا کی قریب یک میلیارد مسلمان در جهان و قریب صد میلیون عرب با کشورهای وسیع و ذخایر بی ZWNJ&پایان، شاهد چپاولگری ZWNJ&های شرق و غرب و ستمگری ZWNJ&ها و قتل ZWNJ&عام ZWNJ&های غیرانسانی آنان و تفاله ZWNJ&های آنان باشند؟ تا کی تحمل جنایات وحشتناک بر برادران افغانستان و لبنان را نموده و به ندای آنان جواب نمی ZWNJ&دهند؟ تا کی بجای مقابله با دشمنان اسلام برای نجات قدس، از اسلحه گرم و قدرت نظامی و الهی غفلت نموده و با کارهای سیاسی و برخوردهای سازشکارانه با ابرقدرت ZWNJ&ها وقت گذرانده و به اسرائیل مهلت جنایت ZWNJ&های بی ZWNJ&امان داده و شاهد قتل ZWNJ&عام ZWNJ&ها باید بود؟ آیا سران قوم نمی ZWNJ&دانند و ندیده ZWNJ&اند که مذاکرات سیاسی با سیاستمداران قدرتمند و جنایتکاران تاریخ، قدس و فلسطین و لبنان را نجات نخواهد داد و هرروز بر جنایات و ستمگری ZWNJ&ها افزوده خواهد شد؟ باید برای آزادی قدس از مسلسل ZWNJ&های متکی بر ایمان و قدرت اسلام استفاده شود و بازی ZWNJ&های سیاسی را که از آن بوی سازش ZWNJ&کاری و راضی نگه ZWNJ&داشتن ابرقدرت ZWNJ&ها به مشام می ZWNJ&رسد کنار گذاشت.

باید ملت ZWNJ&های مسلمان، خصوصاً ملت فلسطین و لبنان، کسانی را که با مانورهای سیاسی وقت ZWNJ&گذرانی می ZWNJ&کنند تنبیه نموده و زیر بار بازی ZWNJ&های سیاسی که نتیجه ZWNJ&ای جز زیان و ضرر برای ملت مظلوم ندارند، نروند. تا کی اسطوره ZWNJ&های دروغین شرق و غرب، مسلمانان قدرتمند را مسحور نموده و بوق ZWNJ&های تبلیغاتی میان ZWNJ&تهی، آنان را وحشت ZWNJ&زده می ZWNJ&نماید؟ [5»]

الگوگیری ملت ZWNJ&ها از ایران اسلامی، بیداری اسلامی در امت اسلام و به زیر کشیدن حکومت ZWNJ&های دست ZWNJ&نشانده سلطه گران را به دنبال خواهد داشت و این مقدمه ZWNJ&ای است برای رهایی قدس شریف: «امروز ایران به ZWNJ&رغم بوق ZWNJ&های خارج و دستگاه ZWNJ&های تبلیغاتی آمریکا و صهیونیست و سیلی خورده ZWNJ&های از انقلاب به ZWNJ&سوی سازندگی نهایی پیش می ZWNJ&رود و این درس عبرتی است برای کشورهای اسلامی و مستضعفان جهان که قدرت اسلامی خود را ببانند و از عربده ZWNJ&های شرق و غرب و وابستگان و تفاله ZWNJ&های آنان نهراسند و با اعتقاد به خداوند تعالی و اتکال به قدرت اسلام و ایمان بپا خیزند و دست جنایتکاران

را از کشورهای خود کوتاه نمایند و آزادی قدس شریف و فلسطین را سرلوحه برنامه خود قرار دهند و ننگ سلطه صهیونیست، تفاله امریکا را از دامن خود بزدایند و روز قدس را زنده نگاه دارند. امید است بازنده نگه‌دارند؛ داشتن این روز، بی‌تفاوتی و غفلت‌ها زایل شود و غفلت‌ها مرتفع گردد و با قیام ملت‌ها؛ شریف، بعضی از سران خائن را که به زغم مسلمانان و اسلام، دست در دست اسرائیل و چشم به فرمان امریکا برخلاف مصالح مسلمین به زندگانی سیاسی ننگین خود و به زندگی جنایت‌بار خویش ادامه می‌دهند از صحنه خارج و در گورستان تاریخ مدفون نمایند. [6]

ج) روز استکبارستیزی

حضرت امام (ره) در بیانات دیگری، ابعاد دیگری از آنچه که از این روز مهم و اثرگذار در ذهن دارند را ارائه می‌دهند. در اندیشه امام این روز تنها به مسئله آرمان فلسطین ختم نمی‌گردد و بلکه روز فریاد کردن آرمان‌های اصیل انقلاب اسلامی در مقابل زورگویان و مستضعفان است. به تعبیر ایشان؛ روز قدس، یک روز جهانی است، روزی نیست که فقط اختصاص به قدس داشته باشد، روز مقابله مستضعفین با مستکبرین است، روز مقابله ملت‌ها؛ هاپی است که در زیر فشار ظلم آمریکا و غیر آمریکا بودند، در مقابل ابرقدرت‌ها؛ هاست، روزی است که باید مستضعفین مجهز بشوند در مقابل مستکبرین و دماغ مستکبرین را به خاک بمالند، روزی است که بین منافقین و متعهدین امتیاز خواهد شد. متعهدین این روز را روز قدس می‌دانند و عمل می‌کنند به آنچه باید بکنند و منافقین، آن‌ها؛ هاپی که با ابرقدرت‌ها در زیر پرده آشنایی دارند و با اسرائیل دوستی، در این روز بی‌تفاوت هستند یا ملت‌ها؛ هاپی را نمی‌گذارند که تظاهر کنند. روز قدس، روزی است که باید سرنوشت ملت‌ها؛ مستضعف معلوم شود. باید ملت‌ها؛ مستضعف اعلام وجود بکنند در مقابل مستکبرین، باید همان‌طور که ایران قیام کرد و دماغ مستکبرین را به خاک مالید و خواهد مالید، تمام ملت‌ها؛ قیام کنند و این جرثومه‌های فساد را به زباله‌دان‌ها؛ بریزند. روز قدس، روزی است که ... باید تمام مستضعفین را از چنگال مستکبرین بیرون بیاوریم. [7]

در اندیشه امام (ره) ماه رمضان ماه رهایی انسان از یوق بندگی نفس و شیاطین جن و انس است. از این رو پیگیری آزادی انسان از سلطه و مستکبران نیز از برکات این ماه و آخرین جمعه است؛ از این رو روز قدس لازم است که در بین مسلمانان احیا شود و مبدأ بیداری و هوشیاری آنان باشد و از غفلت‌ها؛ هاپی که در طول تاریخ، خصوصاً سده‌ها؛ اخیر شده است بیرون آیند تا آن روز هوشیاری و بیداری از ده سال ابرقدرت‌ها و منافقان جهان والاتر باشد و مسلمانان جهان مقدرات خود را خود و به دست قدرت خود پی‌ریزی و پایه‌گذاری کنند. در شب قدر مسلمانان با شب‌زنده‌داری و مناجات خود از قید بندگی غیر خدای تعالی که شیاطین جن و انس‌اند رها شده و به عبودیت خداوند درمی‌آیند و در روز قدس که آخرین روزهای شهر الله اعظم است؛ سزاوار است که همه مسلمانان جهان از قید اسارت و بردگی شیاطین بزرگ و ابرقدرت‌ها؛ رها شده و به قدرت لایزال الله بپیوندند و دست جنایتکاران تاریخ را از کشورهای مستضعفان قطع و رشته طمع آنان را بگسلانند. [8]

د) روز احیای اسلام ناب

در مرتبه‌ای والاتر، روز قدس هدفی مقدس‌تر را دنبال می‌نماید و آن احیای اسلام ناب محمدی (ص) در مقابل اسلام آمریکایی و التقاطی و التقاط است. این مهم از برجسته‌ها؛ سازی غیرت‌سازی گفتمان اسلام ناب با گفتمان‌های التقاطی و وابسته انجام می‌پذیرد. امام (ره) در این باب می‌فرمایند: روز قدس، روز اسلام است. روز قدس، روزی است که اسلام را باید احیاء کرد و احیاء بکنیم و قوانین اسلام در ممالک اسلامی اجرا بشود. روز قدس، روزی است که باید به همه ابرقدرت‌ها؛ هشدار بدهیم که اسلام دیگر تحت سیطره شما به واسطه عمال خبیث شما، واقع نخواهد شد. روز قدس، روز حیات اسلام است، باید مسلمین به هوش بیایند، باید بفهمند قدرتی را که مسلمین دارند، قدرت‌های مادی، قدرت‌های معنوی. مسلمین که یک میلیارد جمعیت هستند و پشتوانه خدایی دارند و اسلام پشتوانه آن‌ها؛ هاست و ایمان پشتوانه آن‌ها؛ هاست، از چه باید بترسند؟ دولت‌های عالم بدانند که اسلام شکست بردار نیست، اسلام و تعالیم قرآن بر همه ممالک باید غلبه کند، دین باید دین الهی باشد، اسلام دین خداست و باید در همه اقطار، اسلام پیشروی کند. روز قدس، اعلام یک چنین مطلبی است، اعلام به این است که مسلمین به پیش! برای پیشرفت در همه اقطار عالم. [9]

تشکیل حکومت‌های اسلامی یگانه راه به نتیجه رساندن آرمان‌ها؛ مسلمین و به خاک مذلت کشاندن

مستکبران است. از این رو یکی از پیام‌های ویژه‌ی روز جهانی قدس فریاد تشکیل حکومت اسلامی است: «روز قدس، فقط روز فلسطین نیست، روز اسلام است، روز حکومت اسلامی است، روزی است که باید جمهوری اسلامی در سراسر کشورها، بیرق آن برافراشته شود، روزی است که باید به ابرقدرت‌ها همانند که دیگر آن‌ها نمی‌توانند در ممالک اسلامی پیشروی کنند. من روز قدس را روز اسلام و روز رسول اکرم (ص) می‌دانم و روزی است که باید ما، تمام قوای خودمان را مجهز کنیم و مسلمین را از آن انزوایی که آن‌ها را کشانده بودند، خارج شوند و با تمام قدرت و قوت در مقابل اجانب بایستند و ما در مقابل اجانب، با تمام قوا ایستاده‌ایم و نخواهیم اجازه داد کسان دیگر در مملکت ما دخالت کنند و مسلمین نباید اجازه بدهند که کسان دیگر در ممالکشان دخالت کنند. در روز قدس، ملت‌ها باید به حکومت‌هایی که خائن هستند، هشدار دهند.

روز قدس، روزی است که ما خواهیم فهمید چه اشخاصی و چه رژیم‌هایی با توطئه‌گرهای بین‌المللی موافقت دارند و با اسلام مخالفت. آن‌هایی که شرکت ندارند، مخالف با اسلام هستند و موافق با اسرائیل و آن‌هایی که شرکت کردند، متعهد هستند و موافق با اسلام و مخالف با دشمنان اسلام که در رأس آن‌ها آمریکا و اسرائیل است. روز امتیاز حق از باطل است، روز جدائی حق و باطل است.

ه) روز وحدت مستضعفین

یکی از آرمان‌های انقلاب اسلامی یکپارچگی و وحدت مستضعفین در مقابله با نظام سلطه مستکبران عالم است. یکی از آرزوهای امام راحل (ره) این بود که برای پیگیری این مهم، «حزب جهانی مستضعفین» تشکیل گردد که متشکل از همه مستضعفان آزاده جهان باشد نبرد با سلطه گران را رهبری نماید و مقدمه‌ساز وراثت مستضعفان بر زمین گردد. روز قدس مقدمه‌ساز برای این حرکت راهبردی است و زمینه‌ساز آن از جنبش‌های پراکنده ولی با هدف واحد مستضعفان جهان در حمایت از قدس و ملت فلسطین دنبال می‌گردد: «روز قدس یک روز اسلامی است و یک بسیج عمومی اسلامی بود و امیدوارم که این امر، مقدمه باشد از برای یک حزب مستضعفین بر تمام دنیا و من امیدوارم که یک حزب به اسم حزب مستضعفین در تمام دنیا به وجود بیاید و همه مستضعفین با هم در این حزب شرکت کنند و مشکلاتی که سر راه مستضعفین است از میان بردارند و قیام در مقابل مستکبرین و چپاولگران شرق و غرب کنند و دیگر اجازه ندهند که مستکبرین بر مستضعفین عالم ظلم کنند و ندای اسلام را و وعده‌ی اسلام را که حکومت مستضعفین است متحقق کنند.

تاکنون مستضعفین متفرق بودند و با تفرقه، کاری انجام نمی‌گرفتند. اکنون که نمونه‌ای از پیوند مستضعفین در بلاد مسلمین تحقق پیدا کرد، این نمونه باید به یک سطح وسیع‌تری در تمام قشرهای انسان‌ها تاریخ تحقق پیدا کند به اسم «حزب مستضعفین» که همان «حزب‌الله» است و موافق اراده خدای تبارک و تعالی است که مستضعفین وارث ارض باید بشوند. ما از جمیع مستضعفین عالم دعوت می‌کنیم که با هم در حزب مستضعفین وارد بشوند و مشکلات خودشان را با دست جمع و اراده مصمم عمومی رفع کنند و هر مسئله‌ای که در هر جا و در هر ملتی پیش می‌آید، به وسیله حزب مستضعفین رفع بشود.

جمع‌بندی

به‌طور خلاصه می‌توان گفت در مکتب امام خمینی (ره) روز قدس تنها یک روز نمادین و یا یک حرکت شعاری نیست و تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی منوط به برگزاری هرچه باشکوه‌تر و هدفمند آن است. در این مکتب کارکردهای ویژه‌ای برای این روز راهبردی پیش‌بینی شده است که مسیر تحقق اهداف اسلام ناب و انقلاب اسلامی را هموار می‌سازد و از آن جمله‌اند:

- 1- رهایی قدس شریف
- 2- بیداری اسلامی و احیای اسلام ناب محمدی (ص)
- 3- یکپارچگی و وحدت مسلمین
- 4- یکپارچگی و هم‌افزایی مستضعفان در مواجهه با نظام سلطه. (*).

پی نوشت ها :

- [1] صحیفه امام (ره)، ج 12، ص 276.
- [2] پیام امام، تاریخ 61/4/25، همان، ج 16، ص 228.
- [3] همان، ج 8، ص 229.
- [4] همان، ج 12، ص 283
- [5] پیام امام، تاریخ 60/5/10، همان، ج 15، ص 73-74.
- [6] همان
- [7] صحیفه، ج 8، ص 233-234.
- [8] پیام امام، تاریخ 60/5/10، همان، ج 15، ص 73-74.
- [9] همان
- [10] بیانات امام، تاریخ 58/5/27، صحیفه، ج 8، ص 250.

محمدجواد اخوان: کارشناس مسائل راهبردی

پایگاه برهان